

УДК 634.11:634.1-15

Жук В. М., кандидат с.-г. наук, провідний науковий співробітник

Барабаш Л. О., кандидат економічних наук, завідувач відділу

Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України

e-mail: labeko111@gmail.com

ОЦІНКА ІМУННИХ ДО ПАРШІ СОРТІВ ЯБЛУНІ ЗА ПРОДУКТИВНІСТЮ В ПЕРІОД СТВОРЕННЯ ІНТЕНСИВНИХ НАСАДЖЕНЬ

В світі та Україні зусилля садоводів спрямовані на створення високоінтенсивних типів насаджень. Такі сади вже на другий-третій рік від садіння забезпечують урожайність якісних плодів в межах 8-15, а в семирічному віці – 60-80 т/га. В них обов'язково присутні багаторазові обробки пестицидами, що несе значний негативний вплив не тільки на довкілля, а і на здоров'я людини. Сучасний цивілізований світ все більше тяжіє до споживання плодів без залишків пестицидів. Таке мають забезпечити стійкі до парші сорти.

Дослідження, метою яких була оцінка за продуктивністю імунних до парші сортів яблуні в період створення інтенсивних насаджень на підщепі М9, проводили в Інституті садівництва НААН. В досліді закладеному в 2017 році оцінювали сорти 'Флоріна', 'Скіфське золото' та 'Дміана' в при розміщенні дерев 4x1 м та формуванні веретеноподібної, а при садінні 4x0,5 м – колоноподібної крони. Контролем були насадження сорту 'Флоріна' зі щільністю садіння дерев 4x1 м.

В інтенсивних насадженнях на підщепі М9 основні біометричні показники чотирирічних дерев залежали від сорту. Зокрема у сильнорослого сорту 'Флоріна' окружність штамба при різній щільності садіння дерев становила 14,5-16,4 см, висота крон – 3,14 м, а їх об'єм 2,5-5,3 м³. У сорту 'Скіфське золото' ці показники були в середньому на 14,0-15,2, 24-30, 45,2-59,4, 'Дміани' – 17,7-23,4, 14-15,2 та 32,6-41,2%

меншими. У відповідності до сили росту сортів на цій підщепі змінювався і показник площі поперечного перерізу штамба. В насадженнях сорту 'Флоріна' індекс продуктивності росту в перші три роки плодоношення становив 0,23-0,31, 'Скіфського золота' – 0,52-0,53, а 'Дміани' – 0,64-0,68 кг/см², що відповідно на 71,0-126,0 та 119,4-178,2% більше. Отже в досліджуваних конструкціях саду на підщепі М9 сорт 'Дміана' найкраще забезпечував перерозподіл продуктів фотосинтезу на формування врожаю плодів. Така особливість за щільності розміщення до 2,5 тис. дер./га в перші три роки плодоношення дозволила отримати середню врожайність цього сорту в межах 18,8, а при садінні до 5 тис. дер./га – 27,0 т/га. Водночас аналогічні за конструкцією сади сорту 'Скіфське золото' та 'Флоріна' в зазначений період мали на 5,9-10,6 та 28,7-40,7% меншу середню врожайність.

Оскільки імунні до парші сорти яблуні можуть забезпечити зменшення енергомісткості виробництва плодів, то для створення інтенсивних насаджень важливо використовувати високопродуктивніші з них. В наших дослідженнях кращим виявився сорт 'Дміана', який в шпалерно-карликових насадженнях на підщепі М9 в перші три роки плодоношення забезпечував середню врожайність в межах 18,8-27,0 т/га, що на 5,9-10,6 та 28,7-40,7% більше ніж у 'Скіфського золота' та 'Флоріні'.

УДК 631.52:633:114(477.72)

Жупина А. Ю., аспірант

Сінгаєвський А. М., аспірант

Марченко Т. Ю., доктор с.-г. наук, завідувачка відділу селекції сільськогосподарських культур

Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України

e-mail: tmarchenko74@ukr.net

УСПАДКУВАННЯ МАСИ ЗЕРНА КОЛОСА ГІБРИДАМИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ РІЗНОГО ЕКОЛОГО-ГЕНЕТИЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ

Польові дослідження проведені в Інституті зрощуваного землеробства НААН (нині Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН) у 2016–2021 рр. Об'єктом досліджень були сучасні сорти пшениці озимої селекції Інституту, колекційні зразки західно-європейського еко типу, що були інтродуковані з Франції (номери реєстрації Кф № ...-16) та гібриди створені за їх участі.

При доборах на високу урожайність зерна необхідно враховувати параметри прояву та мінливості ознак, що визначають ефективність

добрів, починаючи з F₂ з наступним кореляційним аналізом в селекційних розсадниках. Добори на урожайність за масою зерна колоса необхідно проводити з урахуванням кореляцій з тривалістю репродукційної фази розвитку та продуктивністю колоса.

Результати аналізу показали, що маса зерна колоса має достатньо високі мінливість, успадковувальність для проведення ефективних добрив. Це підтверджують і коефіцієнти кореляції урожайності зерна та маркерної ознаки при доборах «маса зерна колоса».